

JUDr. PAVEL BUŠTA
JUDr. JAN KNĚŽÍNEK, Ph.D.

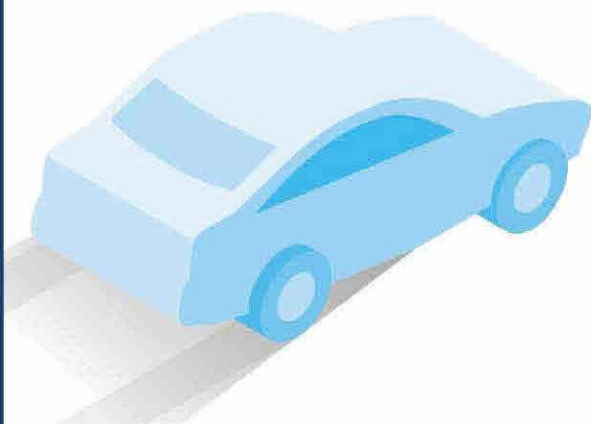
ZÁKON O SILNIČNÍM PROVOZU
(ve znění 42 novel) s komentářem

JUDr. PAVEL BUŠTA
JUDr. JAN KNĚŽÍNEK, Ph.D.

ZÁKON O SILNIČNÍM PROVOZU

(ve znění 42 novel)
s komentářem

JUDr. Pavel Bušta
Praha 2016

S vámi od A do Z

Allianz

Výňatek z publikace, která vychází tento měsíc.

Komentář k § 3 odst. 3 písm. b) a c) zákona č. 361/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů

„(3) Řídit motorové vozidlo může pouze

b) žadatel o řidičské oprávnění, který se pod dohledem učitele autoškoly⁴⁾ podrobuje výcviku v řízení motorového vozidla nebo skládá zkoušku z řízení motorového vozidla, nebo

c) osoba, která se pod dohledem učitele autoškoly⁴⁾ připravuje k přezkoušení z odborné způsobilosti k řízení motorových vozidel nebo skládá zkoušku v rámci tohoto přezkoušení^{4a)}.“

K písm. b):

Ustanovení je nutné vykládat a aplikovat v úzké souvislosti s úpravou získávání a zdokonalování odborné způsobilosti k řízení motorových vozidel podle zákona č. 247/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Podmínkou legálního řízení motorového vozidla tedy v tomto případě je, že je řízeno v rámci výcviku nebo zkoušky z odborné způsobilosti podle zákona č. 247/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Pokud tedy výcvik a zkouška probíhají v souladu s uvedeným zákonem, jedná se o legální řízení motorového vozidla. Rovněž dohled musí odpovídat uvedenému zákonu.

Dohled nad žadatelem o řidičské oprávnění, který řídí motorové vozidlo v provozu na pozemních komunikacích, může být v zákonem stanovených případech zajišťován i na dálku. V případě výcviku jde o případ upravený s účinností od 20. února 2016 v § 29a zákona č. 247/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Zde je stanoveno, že při výcviku k získání řidičského oprávnění pro skupinu AM, A1, A2 nebo A prováděném v provozu na pozemních komunikacích lze jako výcvikové vozidlo použít i motocykl, který není vybaven dvojitým řízením ani dvojitým zařízením umožňujícím ovládnutí spojky a provozní brzdy, přičemž v takovém případě musí být žadatel o získání řidičského oprávnění doprovázen učitelem výcviku na doprovodném motocyklu nebo v doprovodném osobním automobilu a komunikace mezi učitelem a žadatelem musí být zajištěna pomocí elektronického zařízení umožňujícího komunikaci učitele s žákem. Z uvedené zákonné úpravy tedy plyne, že dohled je učitelem autoškoly vykonáván jednak tím, že vizuálně kontroluje jízdu žadatele o řidičské oprávnění, jednak tím, že mu prostřednictvím elektronického komunikačního zařízení dává pokyny, a to v návaznosti na způsob jízdy žadatele a na konkrétní dopravní situaci v provozu, jakož i v reakci na obsah vzájemné komunikace.

Dále platí, že v některých případech může dohled namísto učitele autoškoly vykonávat i zkušební komisař. Tato skutečnost vyplývá z § 43 odst. 5 cit. zákona, podle kterého se zkoušky k získání řidičského oprávnění prováděné s výcvikovým vozidlem, které je pouze dvoumístné, učitel přímo neúčastní. V tomto případě povinnosti učitele autoškoly přebírá zkušební komisař. Ustanovení § 43 odst. 5 uvedeného zákona se nicméně s účinností od 20. února 2016 netýká zkoušek k získání řidičského oprávnění pro skupiny AM, A1, A2 a A, pro které nově platí speciální úprava.

Pro případ zkoušky k získání řidičského oprávnění pro skupinu AM, A1, A2 nebo A je totiž v § 43 odst. 6 cit. zákona nově stanoveno, že řidič-žadatel jede sám na výcvikovém motocyklu a zkušební komisař jede za ním na doprovodném motocyklu nebo v doprovodném automobilu řízeném učitelem výcviku. V tomto případě dává řidiči-žadateli pokyny zkušební komisař z doprovodného vozidla pomocí elektronického komunikačního zařízení, a to buď osobně, nebo z doprovodného automobilu i prostřednictvím učitele výcviku. Zákonná podmínka dohledu bude i v tomto případě splněna, a to prostřednictvím pokynů dávaných na dálku prostřednictvím elektronického komunikačního zařízení. Problémem je, že zákon nepamatuje na specifické případy, kdy uvedený způsob dohledu nelze z důvodu objektivních překážek využít, typicky ve vztahu k osobám sluchově postiženým. Vůči nim bude zřejmě nutné nadále aplikovat obecnou úpravu § 43 odst. 5 cit. zákona, neboť speciální úprava obsažená v § 43 odst. 6 cit. zákona je nepoužitelná z povahy věci.

Jakkoliv komentované písmeno na dohled vykonávaný zkušebním komisařem výslovně nepamatuje, je nutné ho vykládat v souladu s úpravou obsaženou v zákoně č. 247/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Pojištění odpovědnosti za újmu způsobenou provozem vozidla plně dopadá i na všechny práve popsané tyto případy. S ohledem na legálnost řízení motorového vozidla v uvedených případech naopak nelze z povahy věci uvažovat o aplikaci § 10 odst. 1 písm. c) ve spojení s § 10 odst. 2 písm. c) zákona č. 168/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Důvodem je absence protiprávnosti řízení motorového vozidla, a nemůže tedy jít o porušení základních povinností při provozu na pozemních komunikacích ve smyslu uvedených ustanovení, které by pojistiteli zakládalo proti pojištěnému právo na náhradu toho, co za něho z pojištění odpovědnosti z provozu vozidla plnil.

K písm. c):

Podle ustanovení písmene c) se jedná o zkoušku z řízení motorového vozidla v případech, kdy osoba žádá o vrácení pozbytého nebo odňatého řidičského oprávnění. Tímto ustanovením se rovněž umožňuje uvedeným osobám řídit motorové vozidlo pod dohledem učitele autoškoly v rámci přípravy k uvedené zkoušce. Přitom se výslovně nevylučuje, že tomu tak může být po celou dobu pozbytí řidičského oprávnění, což může být značně sporné s ohledem na novou úpravu skutkové podstaty trestného činu maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku.

Při aplikaci ustanovení bude v praxi nutné zkoumat, zda kromě absence řidičského oprávnění pro příslušnou skupinu vozidel nebrání dané osobě v řízení motorového vozidla jiná právní překážka. Takovou překážkou by typicky byl výkon trestu nebo sankce zákazu činnosti spočívajícího v zákazu řízení motorových vozidel. Motorové vozidlo totiž ani v rámci přípravy na přezkoušení nebude moci řídit osoba, která ještě vykonává sankci zákazu činnosti, popřípadě které ještě neuplynula zkušební doba, po kterou se v souvislosti s podmíněným zastavením trestního stíhání či podání odložením podání návrhu na potrestání zavázala zdržet se řízení motorových vozidel (viz rozhodnutí č. 26/2005 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, citováno níže).

Ze soudní judikatury naopak vyplývá, že podobnou překážku nepředstavuje dosažení celkového počtu 12 bodů v bodovém hodnocení řidičů, a to ani před uplynutím doby jednoho roku, po jejímž uplynutí lze teprve podat žádost o vrácení řidičského oprávnění podle § 123d. Přípravovat se na přezkoušení je tedy v zásadě možné po celou dobu po dosažení celkového počtu 12 bodů (viz rozhodnutí č. 3301 Sb. NSS, citováno níže).

Přezkoušení odborné způsobilosti je upraveno v § 45 a 45a zákona č. 247/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a provádí se standardní zkouškou z odborné způsobilosti. Naopak přípravu na takové přezkoušení uvedený zákon výslovně neupravuje, absolvování přípravy před samotným přezkoušením totiž není povinné.

V případě přezkoušení z odborné způsobilosti k řízení motorových vozidel může v souladu s § 43 odst. 5 a 6 zákona č. 247/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů, dohled nad řidičem vykonávat i zkušební komisař. V případě podle § 46 odst. 6 cit. zákona je dohled zajišťován na dálku prostřednictvím elektronického komunikačního zařízení.

Případná újma, jež by byla vozidlem řízeným takovým řidičem způsobena, je kryta pojištěním odpovědnosti z provozu vozidla. Aplikace § 10 odst. 1 písm. c) ve spojení s § 10 odst. 2 písm. c) zákona č. 168/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů, v těchto případech naopak nepřipadá v úvahu, a to z důvodu absence protiprávnosti řízení motorového vozidla osobou bez řidičského oprávnění.